

Posudek na doktorskou disertační práci Mgr. Jana Zouplny

Formování izraelských mocenských elit, 1919-1949: dějiny, ideologie, „náboženská otázka“

Autor předložené disertační práce si zvolil téma z oblasti moderních židovských dějin, kterými se zabývá již několik let a které v České republice zůstávají stále na okraji studií historických i politologických. Práce je věnována situaci v mandátní Palestině pouze v relativně krátkém úseku z období předcházejícího vzniku Státu Izrael, přesto jde o dobu složitou ve všech aspektech – po stránce vnitropolitické i zahraničněpolitické, ekonomické, sociální i kulturní. V těch letech pokračuje několika vlnami přistěhovalectví (alije), spojené s ideou budování země a jejího hospodářství a ve 30. letech navíc s rostoucím nebezpečím nacismu, a krystalizuje a vytváří se většina institucí, které náležejí k existenci a vývoji jišuvu a v budoucnosti pak přecházejí do svých funkcí v samostatném státu. Složitá vnitropolitická situace v zemi se vyznačuje pestrostí až nepřehledností politických směrů, hnutí, stran a skupin, které se vzájemně spojují, sváří a rozdělují. Mgr. Zouplna se soustředil na otázku formování dvou hlavních společensko-politických směrů v Palestině v uvedeném období, a to levicového dělnického sionismu, navazujícího na politický sionismus přelomu 19. a 20. století, a revizionistického hnutí, které se ustavilo ve 20. letech 20. století jako počátek pravicového směru.

Autor práce představuje dané téma v promyšleně a logicky koncipovaném textu. Vlastní analýze předchází zasvěcený a přehledný úvod do problematiky. Další dvě části práce, které obsahují hlavní řešení tématu, mají shodnou strukturu – vznik a dějiny hnutí-stran, vývoj jejich ideologie a pojetí židovského kulturního dědictví, především judaismu a jeho úlohy v novém prostředí a moderní době. Považuji za důležité, že provedená analýza a její závěry ukazují mj. kontinuitu problémů, které mají dodnes dopad na izraelskou realitu; nejde jen o stálý problém židovsko- a izraelsko-arabských vztahů, ale též např. o platnost náboženského zákona v civilním a rodinném právu atd. Autor při zpracovávání svého obsáhlého tématu využil bohatý fond odborné literatury i archivních pramenů a dalších dokumentů včetně dobového tisku a orgánů pojednáváných stran, přičemž jde o literaturu i prameny v několika jazycích včetně hebrejštiny.

K autorově zvolené metodice, věcnému obsahu práce a jejím výsledkům nemám žádné poznámky. Mgr. Zouplna suverénně ovládá faktografii, kterou dovede vyčerpávajícím způsobem a (přes častou komplikovanost) čtivě sdělit, a ke studovaným informačním zdrojům přistupuje s tvůrčím talentem. Dokonale využil studijních pobytů v zahraničních institucích, hlavně v telavivském Jabotinsky Institute, kde získal bohatý materiál, originálně zpracovaný v kapitolách o revizionismu a jeho hlavním představiteli Vladimíru Žabotinském.

Mám pouze několik připomínek k jazykové stránce práce, která se jinak vyznačuje vysokou úrovní odborného vyjadřování. Soudím, že tyto nedostatky včetně překlepů (mj. chyby ve jménech: Allenby – s.6, Brandeis – s.41, Raziél – s. 200, Biltmorský program – s. 276 aj.) vznikly při úpravě definitivního textu: pravopisné chyby, nedostatky ve skloňování a formulaci vět, které jsou někdy na újmu srozumitelnosti (např. poslední věta na s. 150), ojediněle nesjednocené operování s hebrejskými termíny (s. 144-145: mam lachtijut použita jako femininum i maskulinum). V této souvislosti upozorňuji také na vokalizaci termínu „bejnoni“ (s. 239, ve smyslu „neutrální“) a gramaticky ne zcela správný hebrejský název Federace dělnické třídy v Palestině Achdut ha-avoda (s. 55). Všechny uvedené příklady (a další, které se vyskytují v textu) ovšem hodnotím jako drobné nedostatky formální povahy,

kteře vyřeší kontrola a jazyková redakce především v případě, že tato práce bude publikována v předloženém znění.

Předložená disertační práce má všechny požadované náležitosti – prohlášení o samostatném zpracování, obsah a bibliografii, připojeno je résumé v angličtině. Výklad doprovází podrobný poznámkový aparát. Obsáhlý seznam použitých pramenů a literatury (s. 281-303 včetně internetových odkazů) svědčí o hloubce autorova zájmu o daný předmět studia a o jeho erudici. S potěšením jsem zaznamenala, že některé kapitoly byly už publikovány v odborných časopisech.

Závěr:

Práce Mgr. Jana Zouplny je ucelenou monografií, která dokazuje autorovu odbornou úroveň a splňuje všechny požadavky kladené na doktorskou disertační práci. Je přínosná, původní a objevná, navíc v kontextu studia moderních židovských dějin u nás ojedinělá. Její publikace by významně rozšířila znalosti o dějinách a kultuře Izraele, u nás založené např. na díle M. Gilberta. Bez výhrad doporučuji přijmout tuto práci k obhajobě a navrhuji udělit Mgr. Zouplnovi titul Ph.D.

V Praze dne 10. dubna 2006.

Doc. PhDr. Jiřina Šedinová, CSc.
vedoucí oboru hebraistika
Ústav Blízkého východu a Afriky FF UK